

Aan:	Onderwijsontwikkelaars, docenten
Van:	Willibrord Huisman, onderwijsadviseur, Radboud Teaching and Learning Centre www.ru.nl/personen/huisman-w/ & www.willibrordhuisman.nl
Ter:	Overweging, gebruik, reactie, discussie
Datum:	11 oktober 2014, update 16 februari 2021 De laatste versie van dit document vind je op www.willibrordhuisman.nl/onderwijsadvies/22

Klare taal in onderwijs

Wat dit is

Studenten en docenten maken de paradigmawisseling door van 'leerstofgebaseerd onderwijs' naar 'leerdoelgericht leren' (zie bijlage). Onderwijsontwikkelaars redeneren tegenwoordig vanuit de *actief lerende student*, die probeert *leerdoelen* te bereiken, daarbij *geholpen* door het onderwijs. Dat redeneren gaat gemakkelijker door ook de taal daaraan aan te passen; je komt al een heel eind door bepaalde woorden uit het oude paradigma consequent te vermijden.

Ik geef hier wat suggesties die vaak helpen – maar die zeker geen wet van Meden en Perzen zijn.

Vermijd 'leerstof' en 'aanleren' en 'toepassen'

In het oude denken is er kennis die moet worden overgedragen door het onderwijs. Daarbij pasten woorden als 'leerstof' en leren met de studenten als meewerkend(?) voorwerp.

- Niet: "deze stof moet je kennen en (vervolgens) toepassen", maar "om ... te kunnen doen zul je goed op de hoogte moeten zijn van ..."
- Niet: "we leren de studenten hoe ze een portfolio moeten maken", maar "de studenten leren met behulp van onze aanwijzingen hoe ze een portfolio maken".

De student is zelf actief

Probeer zo veel mogelijk te schrijven alsof je tegen de student praat die zelf het heft in handen heeft.

- Vermijd '**de student**' maar richt je tot de student met 'je' (of 'u').
- Vermijd '**moeten**' en '**verplicht**' en '**afrekenen**'
  - "Je levert vóór 27 april een verslag in"
  - "In de toetsing laat je zien dat ..."

Wees duidelijk

- Vermijd '**wordt behandeld**', '**het gaat om**', '**centraal staat**', etcetera, omdat je daarmee verdoezelt *wie* iets doet.
  - "Je verkent de anatomie van..." , i.p.v. "De anatomie komt aan de orde".
  - "De examinerator beoordeelt je werk niet als het spelfouten bevat."

Gebruik 'doel' alleen voor 'leerdoel'

Formuleer leerdoelen (learning outcomes) als een toestand (qua houding, vaardigheid, kennis) die de studenten bereikt hebben indien ze met succes een leeractiviteit hebben afgerond.

(zie *Doelen goed formuleren*, via <http://www.willibrordhuisman.nl/onderwijsadvies/66>)

Dat is al moeilijk genoeg. Advies: voorkom verwarring en gebruik het woord 'doel' verder überhaupt niet. Vaak is 'functie' adequater. Bijvoorbeeld: "de vijf belangrijkste functies van toetsing" (zie bijlage).

Gebruik werkwoorden

Beschrijf zoveel mogelijk eerst de leeractiviteiten, dus datgene wat de student doet. Gebruik daarvoor eerst werkwoorden die een actie uitdrukken, dus niet 'weten' maar 'onderzoeken' en daarna pas de zelfstandig naamwoorden die weergeven waarop die actie betrekking heeft.

- Formuleer de titels van opdrachten en instructies in de gebiedende wijs. Dus niet "Basistechiek prepareren", maar "Maak je eerste preparaten". Daar kan dan vervolgens een reader bij horen die "Basistechiek prepareren" heet.

Bijlagen

Paradigmawisseling

Leerstofgebaseerd onderwijs

- vakgebied
- leerstof
- "... wordt behandeld"
- colleges
- practica, werkcolleges
- toets meet in hoeverre de leerstof beheerst wordt

Leerdoelgericht leren

- eindtermen, beroep
- leerdoelen
- toetsing meet in hoeverre je de doelen bereikt hebt
- oefenprestaties, leeractiviteiten
- feedback
- colleges, werkcolleges

Willibrord Huisman 2009

Vijf *de facto* functies van toetsing

Leerfase, formatief

De *verwachting* van de summatieve toetsing richt het studentgedrag (bepaalt sterk hun feitelijke leerdoelen)

Bijsturen

op basis van tussentijdse toetsing

Toetsfase, summatief, 'telt mee'

Beslissen

over studieloopbaan van student

Richten

Evalueren

van toetsing, onderwijs, en toelating

Verantwoorden

aan samenleving

Over toetsing - Willibrord Huisman 2011